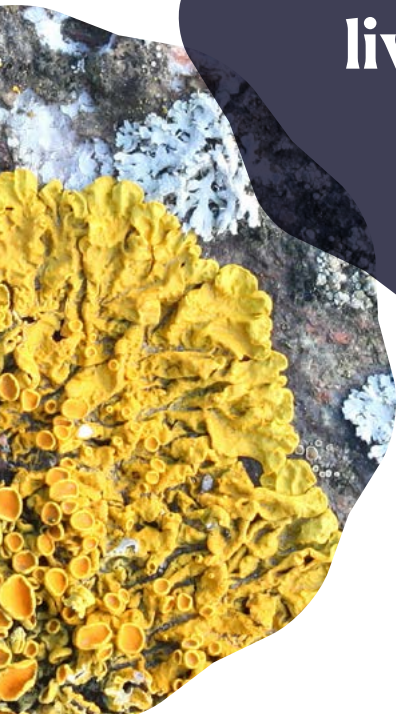

**METSO–
handlingsplanens
livsmiljöer**

Innehållsförteckning

- 4 METSO-handlingsplanen
- 10 Lundar
- 12 Moskogar som är viktiga för den biologiska mångfalden
- 14 Torvmarker som är viktiga för den biologiska mångfalden
- 16 Skogar kring vattendrag
- 18 Lövsumpskogar och svämskogar
- 20 Skogbevuxna berg, stup och blockfält
- 22 Livsmiljöer med skogar på kalkberg och ultrabasisisk mark
- 24 Solexponerade åsmiljöer
- 26 Trädbevuxna vårdbiotoper
- 28 Mångfaldsobjekt vid landhöjningskusten

Skogsägare – trygga mångfalden i din skog med hjälp av METSO

Målet med METSO-handlingsplanen är att trygga värdefulla naturobjekt samt att förbättra de förändrade livsmiljöernas tillstånd och livs- och fortplantningsmöjligheterna för sällsynta skogsarter. METSO är ett sätt att bekämpa förlusten av biologisk mångfald. I METSO-handlingsplanen bygger skyddet och naturvården på skogsägarens frivillighet.

Som skogsägare kan du skydda dina skogsområden för en viss tid eller permanent. Du kan också upprätthålla eller återställa naturtillståndet i livsmiljöerna med hjälp av naturvård. Staten betalar ersättning för skydd enligt handlingsplanen och naturvården medför inga kostnader för markägaren. Skogsägaren kan också sälja ett skogsobjekt som skyddsområde till staten.

Information om METSO-handlingsplanen och om ditt skogsområdes lämplighet för handlingsplanen får du från Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen), Finlands skogscentral samt andra fackmän inom skogs- och miljöbranschen. När du har erbjudit ett objekt till METSO-handlingsplanen bedömer en ex-

pert dess lämplighet för skydd eller naturvård. Som skogsägare förbinder du dig inte till någonting genom att erbjuda objektet för skydd. Du kan godkänna eller förkasta myndighetens ersättningsförslag.

I denna broschyr beskrivs urvalskriterierna för METSO-handlingsplanen. Urvalskriterierna hjälper till att bedöma de objekt som skogsägarna erbjuder och förpliktar inte skogsägarna eller myndigheterna till skydd. En livsmiljös lämplighet för METSO-handlingsplanen samt möjligheterna till skydd kan variera beroende på skyddsmetod och i olika delar av landet.

Naturvård innebär att livsmiljöernas tillstånd förbättras

I METSO-handlingsplanen och livsmiljöprogrammet Helmi kan man med hjälp av naturvård och restaurering förbättra livsmiljöernas tillstånd, påskynda deras återhämtning samt trygga bevarandet av en mångfaldig artsammansättning. Det är också frivilligt och avgiftsfritt för skogsägaren att delta i naturvården och restaureringen om markägaren inte får inkomster från virkeshandel i samband med skötselåtgärderna. I

Helmi-programmet restaureras och vårdas i synnerhet i naturskyddsområden.

I livsmiljöer som ingår i METSO-handlingsplanen och Helmi-programmet kan man vidta naturvårdsåtgärder, såsom att restaurera småvattens status, återställa vattenhushållningen på myrar genom att fylla igen diken eller producera mer murkna träd genom att tillverka konstgjorda högstubbar eller hyggesbränna områden. I Helmi-programmet restaureras dessutom fågelvatten och våtmarker samt vårdas värdbiotoper och strandbiotoper. Naturvården är särskilt viktig i de livsmiljöer där man genom naturvårdsåtgärder kan trygga bevarandet av hotade och krävande arter.

Det finns olika stödformer för naturvård. Experterna vid den regionala NTM-centralen och Finlands skogscentral ger dig närmare information om olika stödformer och möjligheterna till naturvård i ditt eget naturobjekt. Finlands skogscentral, aktörer inom skogs- och miljöbranschen, NTM-centralerna och i naturskyddsområden även Forststyrelsens Naturtjänster ansvarar för planeringen av naturvårds- och restaureringsåtgärderna. Skogsserviceföretagare ansvarar ofta för det praktiska genomförandet av naturvården och restaureringen.

**Med hjälp av METSO-
handlingsplanen kan
man trygga den
biologiska mångfalden
i skogen för kommande
generationer.**

Värdefulla livsmiljöer i skogen

Naturvetenskapliga urvalskriterier har utarbetats för livsmiljöer som lämpar sig för METSO-handlingsplanen. Med hjälp av urvalskriterierna granskas kvaliteten på de objekt som markägarna erbjuder med tanke på mångfalden. Ett objekt i METSO-handlingsplanen ska ha någon av dessa livsmiljöer, som enligt handlingsplanens urvalskriterier är av tillräckligt hög kvalitet. Med hjälp av METSO-handlingsplanen kan man skydda livsmiljöer som tryggas i skogslagen och naturvårdslagen. I METSO-handlingsplanen kan man också skydda ett objekt med en livsmiljö som sköts eller istandsätts med naturvårdsåtgärder.

Objekt som innehåller flera livsmiljöer och som är kopplade till varandra är särskilt värdefulla. Skyddsobjektens storlek varierar mycket. I allmänhet omfattar skyddsobjekten områden på flera hektar och ett objekt kan också bestå av flera avskilt belägna områden. Förekomsten av hotade

och nära hotade djur- och växtarter ökar avsevärt objektets lämplighet för skydd. Användning i rekreationssyfte kan ge objektet mervärde. På basis av prövning från fall till fall kan också vissa objekt med rikligt trädbestånd som utsatts för skogsskador lämpa sig som objekt, i synnerhet objekt i närheten av skyddsområden som med tiden på egen hand utvecklar större biologisk mångfald samt objekt som utvecklas genom naturvård eller restaurering.

En livsmiljös lämplighet för METSO-handlingsplanen samt möjligheterna till skydd kan variera beroende på skyddsmetod och i olika delar av landet.

Tio livsmiljöer som lämpar sig för METSO-handlingsplanen:

- Lundar
- Moskogar som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden
- Torvmarker som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden
- Skogar kring vattendrag
- Lövsumpskogar och svämskogar
- Skogbevuxna berg, stup och blockfält
- Livsmiljöer med skog på kalkberg och ultrabasisk mark
- Solexponerade åsmiljöer
- Trädbevuxna vårdbiotoper
- Mångfaldsobjekt vid landhöjningskusten

Lundar

Lundar består oftast av lövträd eller blandskog med en markvegetation som är rik på örter och andra arter. I lundarna växer det vanligen också buskar.

Lundar förekommer på mullrik, näringsrik mark. I lundarna i landets södra delar kan det finnas ädla lövträd som ökar objektets betydelse för mångfalden.

En del av lundarna består på naturlig väg främst av granskog. Lundar förekommer i hela landet. De artmässigt mest mångsidiga lundarna finns i de sydligaste delarna av Finland och på andra håll i Finland framför allt i de så kallade lundcentra.

Lundar som är lämpliga som METSO-objekt

- Lundar med ett trädbestånd som är över 70 år gammalt
- Lundar där det finns stående döda och murkna träd samt lågor på mer än fem kubikmeter per hektar
- Lundar där det växer ädla lövträd (ek, skogslind, lönn, ask, alm och hasselbuskar)
- Lundar med mångsidigt trädbestånd och karakteristiska arter för lundar
- Lundar vid bäckar, på stränder, på kalkområden, på åsar eller vid landhöjningskusten

Naturvård

Som naturvårdsobjekt i METSO-handlingsplanen lämpar sig lundar där gran har tagit över eller som förändrats genom mänskliga åtgärder. Målet är att återställa, återuppliva och bevara lundskogens särdrag och särskilda arter, såsom ädla lövträd och lundbuskar. Skötselåtgärder i lundskogar är till exempel att förhindra att de blir granbevuxna genom beståndsvårdande avverkning eller röjning, samla in avverkningsavfall eller avlägsna främmande arter som hotar lundarterna.

Skötselåtgärderna kan vidtas maskinellt eller manuellt. Skötselåtgärderna kräver ofta noggrannare planering med tanke på valet av de träd som ska avlägsnas och genomförandet av drivningen.

I lundarna finns det vanligen gamla lövträd, buskar och en mångfald av växt- och djurarter. Lundar kan skötas genom att man gynnar lövträd.

KIMMO SYRJÄNEN

Moskogar som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden

Moskogar som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden är vanligen gamla eller så förekommer där betydligt mer träd i olika nedbrytningsstadier än i en genomsnittlig ekonomiskog.

Moskogar som är lämpliga för METSO kan vara både stora skogsområden som innehåller olika livsmiljöer och mindre skogsbestånd. De bäst lämpade moskogsobjekten för METSO är ofta flera hektar stora. Döda och murkna träd kan vara jämnt fördelade eller koncentrerade i vissa områden. Grova och rötskadade aspar och andra gamla och murkna lövträd ökar objektets biologiska mångfald.

Moskogar som är viktiga för mångfalden är den viktigaste livsmiljön med tanke på METSO-handlingsplanen och de förekommer i hela landet.

Moskogar som är lämpliga som METSO-objekt

- Gamla, över 80–100-åriga moskogar som till sin struktur avviker från skötta ekonomiskogar (förhållande mellan trädslag,

I friska moskogar som är viktiga för den biologiska mångfalden finns det i bästa fall rikligt med murkna träd av olika åldrar.

trädbeståndets naturliga förnyelse och skiktning samt trädens ålder)

- Moskogar där det finns stående döda och murkna träd samt lågor på mer än fem kubikmeter per hektar
- Från fall till fall kan också objekt som utsatts för skogsskador vara lämpliga, till exempel objekt där det har uppkommit rikligt med död ved (brandskadade områden, vindskadade områden och områden som svämmat över på grund av bävvar)

Naturvård

Moskogsobjekt som lämpar sig för METSO-handlingsplanen behöver i allmänhet inte naturvård. Som naturvårdsobjekt lämpar sig i synnerhet skogar som gränsar till ett skyddsområde eller ligger i deras omedelbara närhet, vars biologiska mångfald kan ökas till exempel med hjälp av bränning. Man kan producera mer död ved och göra trädbeståndets struktur mer varierande till exempel genom att ringbarka träd eller tillverka konstgjorda högstubbar.

Om det finns diken i området, kan tillståndet på de myrar eller småvattenobjekt som hör till eller är kopplade till området förbättras genom att fylla igen diken. Naturvård kan också utföras om det i området förekommer en hotad art vars livsmiljö kan förbättras och upprätthållas till exempel genom att avlägsna skuggande trädbestånd.

Torvmarker som är viktiga för den biologiska mångfalden

Lämpliga objekt för METSO är framför allt trädbevuxna torvmarker, skogskärr och tallmyrar samt sällsynta rikkärr. Även myrarnas randskogar och större helheter av skogar och öppna myrar kan skyddas. Myrskyddet främjas också i livsmiljöprogrammet Helmi.

I METSO-handlingsplanen önskas i synnerhet olika skogskärr och frodiga rikkärr med gran eller lövträd. Dessa kan skyddas även om objektet är dikat, om det lämpar sig för restaurering. De talldominerade myrar som är mest värdefulla för mångfalden är näringsrika, gamla tallmyrar och odikade tallmyrar i naturtillstånd.

Torvmarker som är viktiga med tanke på den biologiska mångfalden finns i hela landet. I METSO-handlingsplanen skyddas myrar särskilt i landets södra del. Kärr och myrar förekommer både som små fläckar i dälдер och sänkor i moskogar och i form av bestånd i anslutning till stora öppna torvmarker. Torvmarkernas kanter är övergångszoner med ett mångsidigt trädbestånd och ofta en mångfald arter.

Torvmarker lämpliga som METSO-objekt

- Skogskärr, tallmyrar och torvmarkens randskogar som karakteriseras av vattenhushållning i naturtillstånd eller naturliknande tillstånd och ett mångsidigt trädbestånd
- Sammanhängande områden som består

av torvmarker, försumpade moar och randskogar med vattenhushållning i naturtillstånd eller naturliknande tillstånd

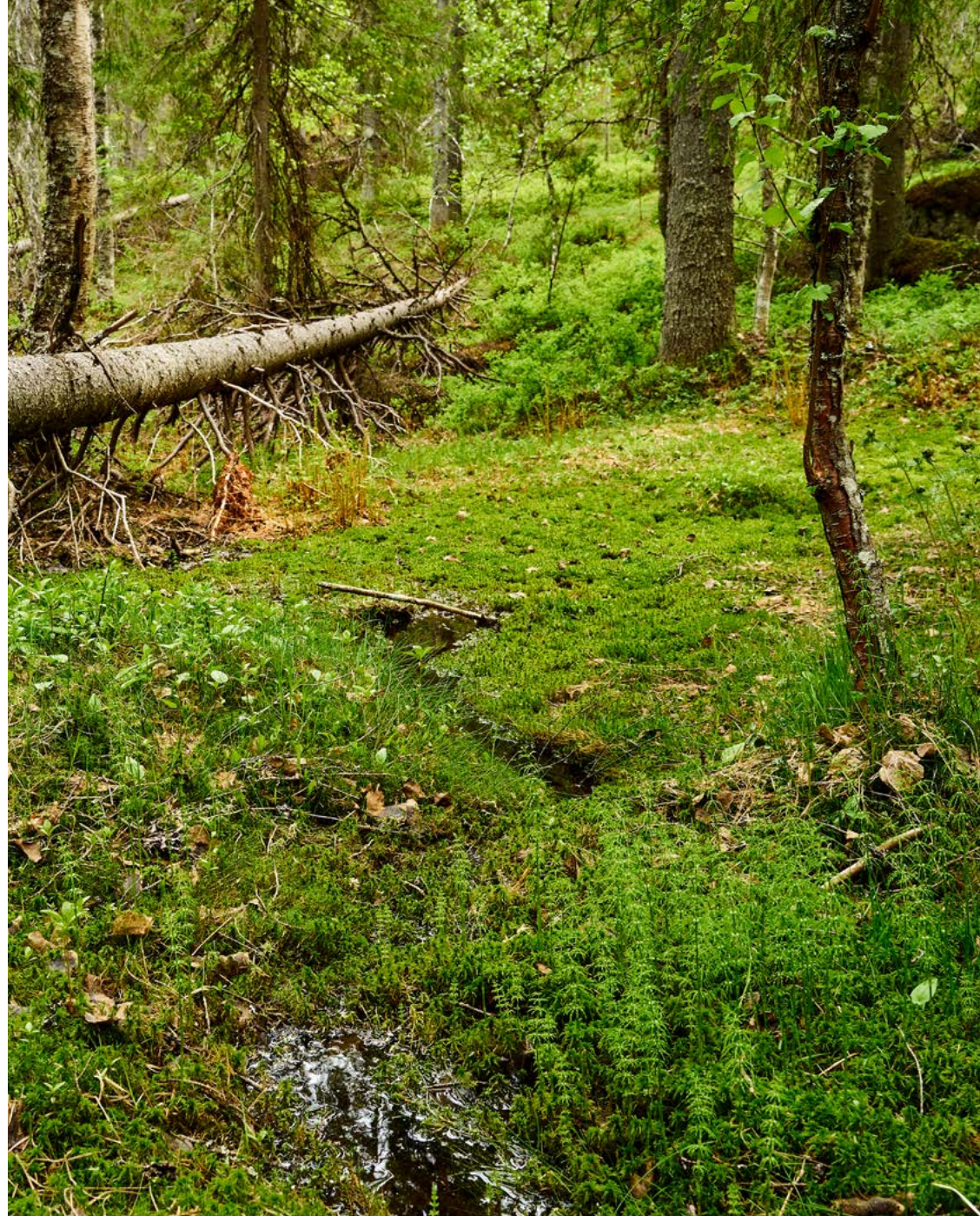
- Brunmossar, rikkärrs-tallkärr och näringsrika mossar med randskog som har vattenhushållning i naturtillstånd eller restaureringsdugligt tillstånd

Naturvård

Dikade myrobjekt där det finns ett typiskt artbestånd kvar och som är restaureringsdugliga och vars vattenhushållning är i ett tillstånd som påminner om naturtillstånd kan återställas nästan helt genom olika naturvårdsåtgärder. Målet med restaureringen är att återställa myrens vattenhushållning i naturtillstånd, öka uppkomsten av strukturella drag som är värdefulla för mångfalden samt säkerställa att myrarterna bevaras och återhämtar sig. Vattenhushållningen på myrarna förbättras genom att fylla igen eller dämna upp diken, återföra vatten till en torr myr och vid behov avlägsna trädbeståndet. När diken på trädbevuxna myrar fylls igen ökar ofta dödligheten i trädbeståndet och mängden död ved, men mängden murkna träd kan också ökas genom att fälla träd med grävmaskin i samband med att diken fylls igen.

I det fuktiga mikroklimatet på granbevuxna skogskärr trivs ett speciellt artbestånd.

BILD PEKKA LINNA / VASTAVALO

Skogar kring vattendrag

Till skogar kring vattendrag räknas trädbevuxna livsmiljöer som är viktiga för den biologiska mångfalden på stränderna till källor, bäckar, rännilar, små älvar samt tjärnar och sjöar. Stora områdeshelheter som består av olika skogar kring vattendrag är särskilt viktiga METSO-objekt. Även enskilda objekt som är små till ytan kan vara mycket värdefulla för den biologiska mångfalden.

Genom att bevara och sköta skogarna kring vattendrag kan man bilda ett nätverk av livsmiljöer där det ingår lövsumpskogar, moskogor med betydelse för den biologiska mångfalden, lundar eller kärr som är lämpliga METSO-objekt. Bevarande, naturvårdande skötsel och restaurering av skogar kring vattendrag tryggar mångfalden och främjar vattenskyddet i hela landet.

Skogar kring vattendrag som är lämpliga som METSO-objekt

- Närliggande skogar till vattendrag och rännilar med vattenhushållning i naturtillstånd eller naturliknande tillstånd som har ett trädbestånd med sådana strukturella drag som har betydelse för den biologiska mångfalden.
- Skogar i naturtillstånd eller naturliknande tillstånd invid källområden, gölar, sipperytor och bäckar samt närliggande skogar
- Skogar nära vattendrag på kalkområden.

Naturvård

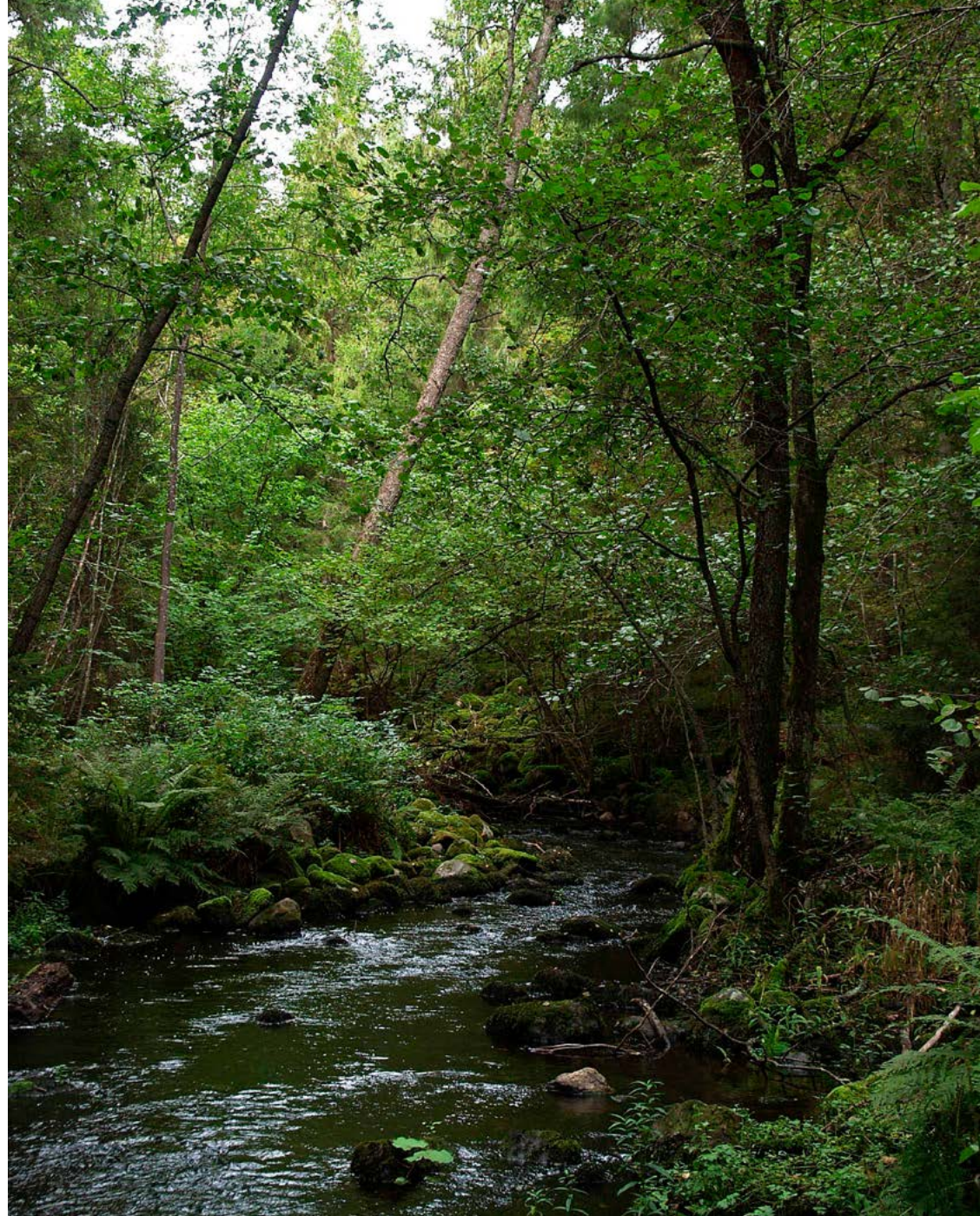
Restaureringsdugliga vattendrag, rännilar och källor med närskogar lämpar sig som naturvårdsobjekt. Målet är att återställa vattenhushållningen i vattendraget så att det närmar sig naturtillståndet.

Naturvårdsåtgärder i närheten av en bäck eller rännil kan vara att återställa vattnet i en gammal bäckfåra eller fylla igen diken som mynnar ut i bäcken. Även mängden murkna träd kan ökas över eller i närheten av bäckfåran. Den egentliga fåran och dess botten kan också kräva restaurering, såsom att stenar som avlägsnats från fåran återställs eller botten grusas för att restaurera fiskarnas lekmiljöer. Fårans naturliga slingrande kan också förbättras med hjälp av ledare som placeras på botten. Fårorna istandsätts bland annat av NTM-centralerna samt av föreningar och frivilliga.

Vid restaureringen av en källa är målet att återställa källans grundvattenyta till naturtillstånd och trygga bevarandet av källarterna i källan och rännilen. Naturvårdsåtgärder kan till exempel vara att fylla igen närliggande diken som torkar ut källan, dämna upp ett dike som grävts upp från källan eller avlägsna en brunnskonstruktion. Naturvård av källor kräver alltid noggrant övervägande och planering.

Vattendragens närliggande skogar är mångsidiga livsmiljöer som ofta skiljer sig från andra skogar med tanke på de strukturella dragen i trädbeståndet och på arterna.

BILD KIMMO SYRJÄNEN

Lövsumpskogar och svämskogar

Svämskogar och sumpskogar med översvämningsrytm och trädbestånd i naturtillstånd är värdefulla objekt för den biologiska mångfalden.

Lövsumpskogar förekommer förutom vid sjöar, älvar och havsstränder också vid kanten av torvmarker och stränderna kring småvatten. Framför allt i svämskogar vid älvar och småvatten är vattnets effekter periodvisa och det syns ofta ett tunt skikt av slam vid roten av trädstammarna. I lövsumpskogar finns det däremot vanligen permanenta våta områden och höga tuvor under träden.

Trädbeståndet i lövsumpskogar och svämskogar domineras vanligen av lövträd och det förekommer ofta lövträd och buskar med skador efter röta. Klibbal och gråal, glasbjörk och hägg är typiska lövträd för svämskogar och svämängar. Närliggande buskmader och öppna mader kan införlivas i METSO-objektet.

Lövsumpskogar och svämskogar finns främst på stränderna vid Östersjön och vid de åar och älvar som rinner ut i den samt på stränderna vid sjöar och vattendrag i inlandet. Mindre svämskogar och lövsumpskogar förekommer ofta i samband med småvatten.

Lövsumpskogar och svämskogar som är lämpliga som METSO-objekt

- Skogar vid å- och älvstränder som regelbundet översvämmas
- Lövsumpskogar och svämskogar vid sjöstränder
- Lövsumpskogar med sumpskogarter och en typisk variation av våta ytor och tuvytor
- Aldominerade lövsumpskogar vid havsstränder

Naturvård

Som naturvårdsåtgärder kan man restaurera svämskogens eller lövsumpskogens vattenhushållning till exempel genom att fylla igen diken eller styra vatten från diken eller grävda bäckfåror till torra områden med hjälp av olika dammlösningar.

Lövträdsbevuxna svämskogar hör till de livsmiljöer som har störst betydelse för mångfalden. De hyser krävande arter typiska för gamla lövskogar, stränder och småvatten samt lundar.

KUVA HANNA WARTIOVAARA

Skogbevuxna berg, stup och blockfält

Värdefulla med tanke på METSO-handlingsplanen är fjällnära skogar och skogar på bergssluttningar, under stup och på blockfält, samt deras närliggande skogar, som har ett mångsidigt och gammalt trädbestånd med död ved.

Skogbevuxna berg, stup och blockfält som är viktiga för mångfalden utgör ofta ett nätverk av livsmiljöer tillsammans med andra METSO-objekt. Särskilt sådana objekt som är flera hektar stora och som innehåller olika livsmiljöer är lämpliga för METSO.

Skogbevuxna berg, stup och blockfält förekommer i hela landet.

Skogbevuxna berg, stup och blockfält som är lämpliga som METSO-objekt

- Skogar med bergig terräng och blockfält med gammalt trädbestånd (över 120 år) där det finns döda lågor, torrakor och/eller gamla tallar med sköldbark

- Skogar i naturliknande tillstånd med ett gammalt trädbestånd på branta klippssluttningar och klippstup med närskogar
- Skogar med bergig terräng, stup och blockfält med stående döda träd eller lågor på mer än fem kubikmeter per hektar
- Stora områden med varierande form som innehåller skogar med bergig terräng, stup och blockfält med ett flertal livsmiljöer som lämpar sig för METSO

Naturvård

I allmänhet finns det inget behov av naturvård på skogbevuxna berg, stup och blockfält. Vid behov kan objektens mångfald ökas till exempel genom att producera död ved till exempel genom att tillverka konstgjorda högstubbar eller ringbarka träd. Naturvårdsåtgärder kan också vidtas om objektet har förekomster av en hotad art vars livsmiljö behöver förbättras. Skogsbeståndet vid foten av ett näringsrikt stup kan vara en lund där det kan finnas behov av naturvård.

Klippiga och branta bergssluttningar kan ha ett mångsidigt trädbestånd och ett stort inslag av murkna träd.

Livsmiljöer med skogar på kalkberg och ultrabasisisk mark

Skogar på kalkberg och ultrabasisiska marker är mycket sällsynta i Finland. Många av objekten är naturligt små till ytan. Den låga surhetsgraden i marken på kalkberg gör områdena näringsrika. På kalkberg förekommer det ofta en mångfald av olika arter av organismer som skiljer sig från arterna på andra berg och i andra skogar, men det kan vara svårt för en lekman att identifiera objekten.

En betydande del av växttäcknet på kalkberg och kalkblocksområden består av så kallade kalkkrävande och kalkgynnade arter. På kalkberg förekommer öppna och ljusa livsmiljöer, såsom torra bergsängar, samt olika trädbevuxna livsmiljöer, såsom torra och friska lundar. Också skuggiga barrskogar med slutet krontak och fuktiga klippytor är livsmiljöer för vegetation som trivs på kalkberg. Våta kalkmarker har ett karaktäristiskt artbestånd.

Vegetationen på ultrabasisiska serpentinitberg är sparsam och avviker tydligt från sin omgivning i fråga om arterna. Även trädbeståndet på ultrabasisiska klippor är ofta klenvuxet.

Kalksten förekommer ställvis i hela landet, men de största förekomstområdena

är koncentrerade till sydvästra Finland, norra Savolax, norra Karelen, trakterna kring Kimito i norra Österbotten, kajan av skogklädda höjder i Kajanaland, trakterna kring Torneå och Tervola (den så kallade "lapska triangeln"), norra Kuusamo, Kittilä samt trakterna kring Pelkosenniemi och Salla.

Ultrabasisiska jordar och serpentinitberg är mycket sällsynta. Objekten förekommer mest i östra Finland och mellersta Lappland.

Skogar på kalkberg och ultrabasisisk mark som är lämpliga som METSO-objekt

- Trädbevuxna och öppna livsmiljöer på kalkberg och kalkblocksområden där det finns kalkkrävande eller kalkgynnade arter
- Kalkpåverkade lundar och moskogor i kalkområden samt närliggande våtmarker
- Ultrabasisiska serpentinitberg, moar, blockfält och grusbäddar av serpentinit samt övriga närliggande livsmiljöer med artbestånd typiska för ultrabasisiska områden

Naturvård

Skötseln av livsmiljöer på sällsynta näringsrika klipphöllar kräver alltid omsorgsfull planering och artexpertis. Anvisningar för naturvård ska begäras av en sakkunnig vid den regionala NTM-centralen. I skogar på kalkberg och ultrabasisiska marker och på serpentinitberg kan deras speciella arter minska i och med att objektet växer igen. Naturvården kan omfatta istandsättningsröjning eller -avverkning och avlägsnande av vegetation som orsakar igenväxning. Många arter som är karaktäristiska för serpentinitberg klarar sig bäst på bar mineraljord och som naturvårdsåtgärder kan man också blotta mineraljordar.

Det finns en mångfald växt- och insektsarter på kalkbergen och de avviker från arterna på andra berg. Öppna livsmiljöer på kalkberg behöver ofta vård för sitt fortbestånd.

KUVA JUKKA HUSA

Solexponerade åsmiljöer

Typiskt för solexponerade åsmiljöer är att trädbeståndet länge varit glest, vilket har garanterat tillräckligt med ljus och värme för arterna i dessa livsmiljöer. Marken är ofta fläckvis öppen och sandig.

I solexponerade åsmiljöer förekommer särpräglade växt- och insektsarter som är specialiserade på solexponerade miljöer. Solexponerade miljöer som är värdefulla med avseende på arterna finns förutom på åssluttningar också på sandiga åsmoar, i dynskogar, vid sandstränder och på öppna platser som uppstått på åsområden till följd av mänsklig verksamhet. Solexponeringen är som kraftigast på åssluttningar som vetter mot sydost, syd, sydväst eller väst.

Solexponerade åsmiljöer finns i hela landet. En del av objekten är små. Betydande METSO-objekt som består av åssluttningar eller sandiga åsmoar finns särskilt på Salpausselkä och på de stora längsgående åsarna i Tavastland. På åsöar, på dyner och i dynskogar vid kusten och i inlandet samt på sandstränder förekommer det också solexponerade miljöer.

Betydande solexponerade miljöer med avseende på arterna är ofta branta och öppna åssluttningar. Deras bevarande kräver upprepad naturvård.

Solexponerade åsar som är lämpliga som METSO-objekt

- Solexponerade sluttningar och sandiga åsmoar som har ett glegt trädbestånd med luckor
- Objekt som är viktiga för det karaktäristiska artbeståndet i solexponerade områden

Naturvård

Solexponerade miljöer med igenvuxen vegetation lämpar sig som naturvårds-objekt. Bevarandet av de solexponerade miljöerna kräver upprepade naturvårdsåtgärder, såsom gallring i det skuggande trädbeståndet och exponering av markytan. Hyggesbränning är också lämplig som vård av solexponerade miljöer. Till solexponerade sluttningar kan man också flytta arter som kräver en solexponerad växtplats, såsom backtimjan.

Trädbevuxna vårdbiotoper

BILD LOTTA LINDHOLM-NORMAJA

Till de trädbevuxna vårdbiotoperna räknas olika mellanformer av skog och äng, allt från skogsbeten till hagmarker och lövängar. De har uppstått till följd av traditionell boskapsskötsel och svedjebruk, lövängsskötsel, bete och höbärgning.

Typiskt för trädbevuxna vårdbiotoper är det glesa trädbeståndet, den fläckvisa ängsvegetationen och gamla lövträd med rötskador. Skogsbeten och hagmarker är i första hand betesmarker, medan man från lövängar samlar vinterfoder till boskapen genom slåtter och genom att skära löv.

De trädbevuxna vårdbiotoperna har blivit sällsynta i hela landet. Alla trädbevuxna vårdbiotoper passar därför som METSO-objekt.

Trädbevuxna vårdbiotoper som är lämpliga som METSO-objekt

- Hagar och skogsbeten med stor artmångfald
- Löv- och slyängar
- Sammanhängande områden av olika vårdbiotoper

Naturvård

Bevarandet av trädbevuxna vårdbiotoper kräver upprepade naturvårdande åtgärder, såsom röjning, slåtter av vegetationen och i synnerhet bete. Röjningen av ett igenvuxet objekt kan också omfatta avlägsnande av trädbestånd, insamling av avverkningsavfall eller bränning.

Det lönar sig att sköta trädbevuxna vårdbiotoper i samband med öppna vårdbiotoper, såsom ängar. Då är det lättare att trygga fortsatt skötsel och bete. Ekonomiskt stöd kan beviljas för vård och restaurering av värdefulla trädbevuxna vårdbiotoper. Mer information om stödsystemet fås från den regionala NTM-centralen.

Bete är ett viktigt sätt att upprätthålla trädbevuxna vårdbiotoper, såsom hagmarker och skogsbeten.

BILD TAPPO HEIKILÄ

Mångfaldsobjekt vid landhöjningskusten

Landhöjningen leder till att trädslagsfördelningen samt bottenvegetationen och växtplatstyperna i skogarna förändras kraftigt med tidens gång. Till mångfaldsobjekten på landhöjningskusten hör skogarnas och myrarnas successionsserier, flador och glosjöar med närliggande skog, strandängar och mader samt trädbevuxna vårdbiotoper.

De helheter som skogarna och torvmarkerna bildar är viktiga med tanke på mångfalden. Enhetliga successionsserier och områden som innehåller olika livsmiljöer är de viktigaste METSO objekten.

Landhöjningen påverkar skogarnas och torvmarkernas struktur ända ner till Skärgårdshavet och Finska viken. Mest representativ är naturen på landhöjningskusten vid Bottenviken och Kvarken, där det finns successionsserier av livsmiljöer i skog och torvmark som är attraktiva för METSO-handlingsplanen. Enstaka lämpliga skogar och torvmarker i olika utvecklingsskeden förekommer från Finska viken till Bottenviken.

Skogar vid landhöjningskusten som är lämpliga som METSO-objekt

- Successionsserier i skogar och torvmarker samt områden med olika livsmiljöer på landhöjningskusten
- Löv- och barrskogar i naturliknande tillstånd vid kusten och på öar
- Enstaka livsmiljöer som hör till successionsserier i skogar och torvmarker
- Strandsumpskogar och mader i naturliknande tillstånd vid flador och glosjöar

Naturvård

I skogar vid landhöjningskusten kan det till exempel finnas trädbevuxna vårdbiotoper som kräver skötsel och strandängar i anslutning till dem. Objekten kan också ha andra livsmiljöer som ska istandsättas, såsom myrar där vattenhushållningen kan restaureras.

Typiskt för en landhöjningskust är att växtplatserna blir allt kargare och förhållandet mellan trädslagen förändras med att landet stiger. Strandbuskagen och lundarna kan övergå i tallskog via grandungar under en lång tid.

BILD PEKKA VÄTSÄNEN

Intresserad av METSO?

METSO är skogsägarens val till förmån för Finlands natur. Om du är intresserad av METSO-handlingsplanen och vill veta om du har lämpliga objekt i din skog, ska du kontakta en fackman inom skogs- eller miljöbranschen.

[Mer information och kontaktblankett](#)

Se även:

- [Finlands skogscentral](#)
- [Närings-, trafik- och miljöcentralerna](#)
- [Skogsbrukets utvecklingscentral](#)
[Tapio](#)
- [Finlands miljöcentral](#)
- [Jord- och skogsbruksproducenternas](#)
[centralförbund](#)
- [Skogsvårdsföreningarna](#)
- [Forststyrelsen](#)
- [Skogsserviceföretagarna](#)
- [Skogsbolagen](#)
- [Naturskyddsorganisationerna](#)

I Finland finns också till exempel naturskyddsstiftelser som anskaffar områden för skydd mot ersättning. En skogsägare kan också genom eget beslut skydda skogen och lämna den utanför skogsbruksåtgärderna.

[Läs mer om METSO-handlingsplanen](#)

[Se broschyren METSO-handlingsplanens](#)
[livsmiljöer](#)

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ministeriet
PB 35, 00023 Statsrådet
Telefonväxel: 0295 16001
www.ym.fi

Maa- ja metsätalousministeriö

Jord- och skogsbruksministeriet
PL 30, 00023 Statsrådet
Telefonväxel: 0295 16001
www.mmm.fi

Broschyren har endast publicerats i elektronisk form.
Du kan läsa broschyren och skrivas ut på adressen
metsonpolku.fi/sv/broschyren

Mer information: Monimuotoisuudelle arvokkaiden
metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjel-
man luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025
(Identifiering av skogsmiljöer som är värdefulla med
tanke på mångfalden Naturvårdsbiologiska urvalskri-
terier för METSO-handlingsplanen 2016–2025).

